

Disputatio physiologica de transpiratione insensibili ... / [Ludwig Miller].

Contributors

Miller, Ludwig, 1654-1690.
Bruno, Jakob Pancraz, 1629-1709.
Universität Altdorf.

Publication/Creation

[Altdorffii] : Typis Henrici Meyeri, [1680]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/kfswks52>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Q. D. B. V.

DISPUTATIO PHYSIOLOGICA

De

TRANSPIRATIONE
INSENSIBILI,

Quam

SVB UMBONE

*VIRI Nobilissimi, Amplissimi, Excellentissimi
atque Experientissimi,*DN. JACOBI PANCRATII
BRUNONIS,Phil. & Med. D. hujusq; in Almâ Altdorf-
finâ Prof. P. undiqvaq; Famigeratissimi,*DN. Patroni, Fautoris atque in tramite Studiorum
Promotoris, summâ Reverentiâ, constantissimo
Amore atque omnis generis promptissimo Honore
æviternum efficiendi,*

defendet

M. LUDOVICUS MILLER, Augustanus.

AUTHOR.

A. E. C. M DC LXXX. die Palmarum profesto.

H. locoq; Consv.

ALTDORFFI,

Typis Henrici Meyeri, Acad. Typogr.

7

QUESTIONS PROPOSEES

RAISONNEMENT
INSTRUMENTAL

2000
M. JACOB

RAISONNEMENT
INSTRUMENTAL

2000
M. JACOB

RAISONNEMENT
INSTRUMENTAL

2000
M. JACOB

RAISONNEMENT
INSTRUMENTAL

2000
M. JACOB

RAISONNEMENT
INSTRUMENTAL

ILLE

Per quem Spiramus , Vivimus & Sumus ,

huic nostræ

TRANSPIRATIONI
Cœli Sanctum & Spirabile Lumen
esse sinat.

§. I.

VT cuius patere possit, quid sit id, de quo Disputationem suscipimus, ab instituto minus alienum nobis videtur, cum proposuerimus confestim in ipso limine Rei definitionem. Eam verò pro nostro Iudicii & Intellectus dictamine istiusmodi extruimus :

Transspiratio insensibilis est humani Corporis Actio Vitalis, portiones excrementitias, per apertos cutis poros, ferè absq; nostro sensu, ordinariè, in statu s. n. eliminans; partim in sanguinis depurationem & flammæ vitalis felicem multiplicationem, partim in Totius conservationem.

§. II.

Definitum est *Transspiratio insensibilis*, quod vocabulum ut ritè evolvamus, herculeo labore non indigebit; et-

enim ubi existat domi, cuive fonti primitivo rivulos suos debeat derivativos, vel ipsa syllabarum connexio indigitat, nisi forsân Barbarus quidam Potitius (cui stultitia prima sit, Sapientia caruisse) Grammaticorum localem præpositionem *transignôrit* secernere à *Spiro* & compositum in suum simplex reducere.

§. III.

Homonymia perit & nostra Transpiratio ab alio quovis perspirandi modo in habitu nostri corporis liberatur vel distinguitur unicâ adjectione τῆ *insensibilis* ; licet enim *Exspiratio*, altera Respirationis pars, quâ itidem halitus excutuntur à corpore, sed oris instrumento, quosque Aër è bronchiis assurgens ex sanguine pulmones pertranseunte haurit & in medio bronchio ccurso aëri inspirato offert atque per illum denuò expiratum effert; quoque nobis ferè non attendentibus contingat, tamen si hanc illi comparare velis, animadvertes levine negotio, ut se juncta sint *Merrhæ* & *Siloam* fluentia, ac quantò magis *Exspiratio* sensui sit exposita Transpiratione: modò experimentum in Temetipso facturus in gressu utaris pernici celeritate, profectò non cum sensu tantummodo sed & molestiâ expirabis, quando anhelitus moventur, vultus mutantur, atque ora torquentur, nihilominus claustrum corporis per rumpentibus fuliginibus, in eodem festinationis actu, tam clandestinè, ut non nisi ab effectu, nempe sudore, percipias, nimborum in corpore tempestatumque potentem Regem, videlicet Sanguinem, laxas dedisse habenas in se luctantibus portionibus, quò uno velut agmine facto siccam cutis superficiem irrigarent.

§. IV.

Univocatio quoque parum negotii nobis faceffit, dum è Latinis non adeò multa occurrunt, quibus una & eadem significandi ratio ex æquo reciprocabilis attribui valeat. Respirationis namque non uno modo ab illâ differt, unde & *Galen.*

Com-

Comment. in libr. περὶ ὑγιαίνης διαίτης· ὀνομάζω δὲ ἀναπνοὴν μὲν, τὴν διὰ τῆς σώματος ἔξω τε καὶ εἰς ὦ φεραντὴ πνέουσαν, διαπνοὴν δὲ τὴν δι' ὅλης τῆς σώματος ὁμοίως γιγνομένην, i. e. Respirationem voco, cum Spiritus peros intrò & extrà fertur, per spirationem verò cum idem per totum corpus contingit. Sudatio autem est ejusdem quasi species, aliud nempe nihil, quàm adaucta Transpiratio. Interea tamen Perspiratio, Evaporatio, Exhalatio & Difflatio cum Transpiratione recurrere posse videntur. Quod primum horum attinet, de eo verba projicere non est necesse, cum solâ factâ permutatione præpositionis per cum trans, terminatio simul & significatio eadem subsistat. Econtra Evaporatio apta est & ad materiam & ad ejus ventilationem expri- mendam, saltem si lumen accendamus ex Chymiaë foco, ubi docetur, quod Evaporatio sit sublimatio materiae liquida & re- solutio in halitus, uti videre est in Theatr. Chym. Volum. III. p. 430. Jam vero pari ratione (ita tamen ut analogia ultra suum tertium non extendatur) liquor, i. e. sanguis, in corpo- re humano, calori, i. e. igni vitali, exponitur, ut halitus in sublime eleventur & ad suum excipulum, i. e. cutim & cuti- culam amendantur. Insuper cum plerumque vapores, qui exhalant, tantâ sint subtilitate præditi, ut vix ac ne vix qui- dem in sensus incurrant, eodem modo, nostra ἀδελ. & Διπνοὴ insensibiliter & successive portiones quasdam de succo pur- pureo in halitus resolvit resolutosque dimittit. Exhalatio quia cum evaporatione coincidit, (vid. Schröder. Pharmacop. Med. Chym. L. l. c. 14. b. tit.) efficit, ut ulteriori verborum ambage supersedeamus, prosecuturi Synonymum ultimum Lati- num, quod esse diximus Difflationem. Ita enim Interpretes Galeni, quoties ferè cunque occurrit in Græco idiomate δια- πνοή, eam per difflationem transferre consueverunt, v. g. in Comm. VI. in VI. Epidem. t. 3. versio talis reperitur: Nos enim diximus, Hippocratem difflationis utilitatem demonstrare; per difflationem autem intelligi, spiritus per totum corpus ex-

arteriis emanationem, sicut ore factam expirationem vocamus. Et paulò post: *Quam motionem* (videlicet spiritus intro forasque sicuti ex proximè præcedentibus liquet) *in quibusdam nostris commentariis, non solum per oris respirationem, sed etiam per difflationem à toto corpore fieri explicavimus. Difflatio occulta*, quæ superflua extenuata in modum vaporis evacuet, vocatur *Comment. VI. aphor. 2.* Cum quibus locis conferri possunt plures alii, quos, ne nimis facta fieret pagina, omisimus, aurem imprimis pervellentibus, quæ adhuc restant dicenda ac sub incudem revocanda. *Cardano* (de quo uno verum fuit, quod de universâ Philosophorum familiâ Varro dixisse fertur: *Nemo agrotus quidquam somniat tam infandum, quod non aliquis dicat Philosophus*; ita de eo judicante Theologorum suæ ætatis, absque omni Controversiâ, Primipilo, Dn. D. Danhauer. in *Hodos. p. m. 1435.*) *occulta audit Spiratio, Libr. de Subtil. XII. p. 466. edit Lugdun. anno 1580. m. vero Basil. anno 1611. p. 648.* Neque hîc opus fuisset censoriâ ferulâ Scaligeri, subtilioris aliàs omni subtilitate, in *Exerc. 273.* dicentis: *Verba tua te produnt; qui dicas, manifestè aut occultè* (Cardanus enim l. c. ait: spirant, vel ut mea editio habet, respirant animalia omnia manifestè vel occultè) *quæram quîscias? Si occulta vidisti, non occulta sunt.* Nam quid apertius, quam Cardano dici occultam Spirationem, quæ aliis insensilis vocatur, i. e. quæ fit per exiguos ac sensum fugientes totius corporis meatus; Hyperaspiste Celeberrimo Viro Dn. Gerhard. Joh. Voss. *Libr. de Idololatr. Gentil. IV. c. 20.* Majori autem est admiratione dignum, potuisse Virum (Scaligerum) tantæ & tam variæ Lectionis, nodum in scirpò quærere, ubi lenis admodum atque enodis apparet juncus; imò ubi multis retrò Seculis ante Cardanum Galenus διαπνοήν agnovit ἀδηλον, i. e. non manifestam, neque perspicuam, sed occultam potius atque obscuram. Nam in *Commentario I. de articulis text. 30.* inquit:

inquie: ὅταν ἡ ἰατρὸς ἐκὼν ἰσχνότερον ἐργάζηται, σῶμα μὲν εὐρη-
 μένοις τε τῷ περὶ αἵματι, καὶ μετὰ τῷ περὶ τριβῆς ὅτι χεῖρ. εἴ τις γένοιτο σύν-
 τηξίς, ἐκκενῶν αὐτὴν, εἴτε διὰ τῶν ἰδρώτων αἰσθητῶς, εἴ λίγω θεωρητῶς
 καὶ τὴν ἀδηλον αἰσθήσῃ διαπνοῶν. i. e. Quando verò Medicus dedi-
 tā operā attenuare ac gracile reddere corpus aliquod vult, primum
 id inediā coërcet: postea frictionibus adhibitis & exercitationi-
 bus accommodatis, si aliqua colliquatio contingit, eam vel per sudo-
 rem, quod sensui patet, vel per sensui obscuram sed ra-
 tione perceptibilem difflationem, digerendam curat.
 Et Comm. IV. in VI. Epid. text. 21. Transpirationem vocat,
 συνήθως ἀπασιν τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς λόγῳ θεωρητῶς διαπνοῶν, καὶ καθ'
 ἑτέραν λέξιν πινὰ ἄλλοι πινὲς ἀδηλον αἰσθήσῃ διαπνοῶν ὀνομάζουσι γι-
 νομένην μὲν ἀπασιν ἡμῖν ἐν ἀπαντι τῷ βίῳ, i. e. quæ ab omnibus Me-
 dicis recentioribus jam trita & usitata voce ratione percepti-
 lis difflatio nominatur, quam etiam alterā appellatione qui-
 dam sensui ignotam perspirationem nominant, quæ
 nobis omnibus per totum vitæ curriculum inest. Confirmat id
 ulterius Com. III. Aph. 20. ubi ait: φύσεως αὐτῆς γὰρ ἔστιν ἔργον, τὴν
 ἀδηλον διαπνοῶν ἐργάζεσθαι καθ' ὅλον τὸ σῶμα, δι' ἧς ἐκκεῖναι περ-
 τὰ, i. e. Naturæ opus est occultam per totum corpus facere
 transpirationem, per quam excernuntur superfluitates. Et
 Com. I. Aph. 15. ἔδειξαι ἔν ἐστιν, ὅς ἐστι φησὶ διαπνεῖσθαι τὰ τῶν ζώων σώ-
 ματα, τὴν διὰ τῶν ἀδελῶν αἰσθητῶς διαπνοῇ πόρων, i. e. Nemo est, qui
 non consentiat. diffolari corpora animalium eā, quæ fit per sen-
 sui occulta foramina, difflatione. Ex quibus alle-
 gatis, Suppetias Cardano ferentibus, facillimè colligitur,
 ipsum non meruisse, ut huic suæ sententiæ nigrum præfige-
 ret Scaliger Thita. Ut taceam, præter Antiquitatis testimo-
 nium, vim opposito argumento nullam inesse: Si occulta vidi-
 sti, non occulta sunt. Quoniam non tam respicitur Visus in hoc
 Naturæ exercitio, quàm tactus, adeò blandus, ut non animad-
 ver-
 ver-
 ver-

vertatur, qv̄i afficiat. Neqve semper manifesta sunt, qv̄æ oculis conspiciuntur, ita ut totius aperta jaceat natura rei, cum haud rarò obviorum nos fugiat cognitio. Sed ne nimirum ultrà septa transiliamus, addendum, adhuc aliquid est *de Synonymis Græcorum*, qv̄ibus ip̄se actus materiæ discutiendæ dicitur *Ἀναπόρρησις* dissipatio, vel, uti vult Anut. Foësius *in Oeconom. Hippocr. b. t. humorum*, qv̄i in aliquâ corporis parte continentur, per insensiles cutis meatus evaporatio & digestio. Id verò qv̄od dissipatur, vel per corpus transpirat, vocant *Ἀναπόρρημα*. Utut non sit dissimulandum, diaphoresin in specialiōri significato nonnunquam denotare ipsam sudationem, unde & medicamenta urgentia sudorem Diaphoretica dicuntur. *Ἀναπνοή* quoqve eandem nominis notionem cum transpiratione obtinet, præsertim cum appposito τῷ ἀδήλω, h. e. occulto, qv̄od hi motus obscuri sint & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, ante citat o Foësius *in Oecon. Hippocr. b. t.* asserente, & cum Galeno, *Comment. ad Aph. 28. Sect. 2.* comprobante. Vernacula nostra fortè redderet *die Zerräuchung* / vel eine *Ausdämpffung des Leibes* / aut ex Dygbyanâ Hupkæ translatione de Sympathiâ, *eine immerwährende Ausgießung der Atomen des Leibes. p. m. 96.* Atqve his suo, qv̄o decet, ordine præmissis, ad ulterius examen ipsius definitionis recto tramine progredimur, & cum omnis definitio absolvatur suo genere suaqve differentiâ specificâ, de utroqve, prout Dii dabunt dicendi facultatem, pro viribus edisseremus.

§. V.

Et Generis quidem in locum suffecimus *Actionem*; quia nimirum motus est ab arbitrio Naturæ dependens, & justâ temperie, conformatione partium legitimâ, nec soluta earundem unitate, symbolum suum egregiè conferentibus, emissititias ex animi ergastulo particulas singulari virtute propellens. Ubi quoad Requisite in actione primum, præcipui Agentis instar sese offert, ille à sanguine proximus
Ignis

Ignis congenitus, sive, ut Pontifex noster maximus *Hippocrates* loquiamur, ἔμφυτον πῦρ, & secundum *Philosophum* ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ψυχῆς ἐμπύρωσις, de quibus consule *Gualter. Charlet. Oecon. Anim. Diss. l. 9. 4. § Thom. Willis de Anim. Brut. part. l. c. 21.* ubi quàm eleganter docet atque demonstrat, animam Brutalem seu sensitivam vel ignem esse, vel halitum flammæ proximum & affinē. Cum verò agens non sit sine eo, in quod agat, cuive characterem suum imprimat; ità & hoc in loco patientis & receptivi vicem sustinent ex quatuor integumentis corporis communibus postrema duo, Cutis & Cuticula, tanquam adæquatum & ultimum istius actionis terminum absolventia. Tertium, quod in actione requiritur, est ipse actus sive ἐνέργεια, quam hac ex parte absolvit actualis & insensibilis halituum exspiratio. Tandem succedit ἐντελέχεια, actus consummatio vel perfectio, quæ h. l. aliud nihil est, quàm portionum à sanguine sequestratarum in foraminulis cutis intima insinuatō & ad extremam ejus & cuticulæ superficiem forinsecus facta protrusio, quemadmodum in sequentibus res clarior evadet.

§. VI.

Porro, ut magis determinaretur genus Transpirationis insensibilis, restrinximus actionem, per superadditum *ly vitale*. Siquidem ferè omnibus, qui prima Medicinæ elementa tradunt, solenne est, functiones Microcosmi tribus potissimum cancellis includere, in quorum primo continentur Naturales, & Conservationi Individui & Speciei Propagationi prospicientes; In secundo Vitales, Pulsus & Respirationis Authores; In tertio Animales, Sensus & Motus Indices. Jam verò ad classē Naturalium actionum propriè non pertinere perspirationem, inde patet, quia, sive τῇ καθεκρίσει perpetuam in suo esse sustentationem, ex vi Nutritionis, cum ἀπορρόσφι appositione, tum ἀποσφύσφι agglutinatione, tum etiam ὁμοιώσφι assimilatione (vid. *Galen. lib. l. de funct. nat.*

c. 10. § lib. VII. Method. Med. c. 6. 7.) damnum deperditarum
portionum refarcientis examines ; sive ponderes humani
generis immortale propagmen, virtute generationis, indi-
viduo pereunte speciem conservantis ; neutri harum, ut sic,
observabis istam inadvertibilem evacuationem ceu speciem
proximo suo generi subijci. Sed nec Animalium actionum
in corpore ordini adscribenda venit, quippe atomis similes
particulæ, per datam sibi portam cutaneam adeò tacitè mo-
ventes pedem, ut non sentiantur ire, primæ illarum speciei,
quam sensuum series exprimit, è diametro refragantur : sed
nec secundæ convenit, quam Institutionistæ Motum faciunt,
dum scilicet per illum indigitant universalem & totius cor-
poris simultaneam agitationem, & speciatim κίνησιν καὶ τόπον
motum secundum locum sive localem. Restat itaque series
vitalium, Sangvini (qui non injuriâ humorum reliquorum
omnium Author habetur, à Præceptore meo summè suspi-
ciendo, *Magnif. Dn. D. Mauricio Hoffmanno Prudent. Med.*
D. 1. th. 7. utpotè singulis iisdem ex eo, veluti rivuli ex fonte,
originem vel ducentibus, vel quicquid humiditatum vehunt,
in ipsum ceu communem oceanum exonerantibus) sedulò
ancillantium, quando vel Pulsu quodam ex arteriis ad partes
universas agitur, vel Respirationis ope illius Igniculus refri-
gerium & ventilationem, aut incitamentum & suscitatio-
nem adquirit : quod posterius eqvidem defœcatissimi Inge-
nii Philosophus (ornatus hoc encomio ab *Anton. Deusingio*
in Exercit. Anatom. pag. 19.) antea allegatus *Charleton. Oecon.*
An. Exerc. VIII. de Respirat. th. 13. tanquam pro aris & focis
propugnare videtur : cujus tamen concertationis perfectam
decisionem, quia à scopo nostro maximè est remota, exerci-
tationibus Mystis Æsculapii remittimus, ostensuri potius, cui
specierum, ex vitalium actionum sorte, utrum Pulsui an Re-
spirationi ? potissimum accenseri debeat. Respiratio, quem-
admodum constat, conficitur Aëris inspirati reciproca exspi-
ratione ;

ratione ; ita ut dubio omni procul (*conf. §. III.*) calefacto & per Pulmonum substantiam probè circulato Aëri, ad fauces regredienti, comitis instar atqve focii in viâ sese adjungant crasin aliàs sanguinis æqvè ac flammæ Vitalis, momentaneâ sobole sibi simili semetipsam conservantis, continuam multiplicationem imminuere natæ portiones : ast, ut partes quævis, infimi, medii & supremi (præprimis verò hujus) ventris, juxtâ cum annexis artubus, tantopere evaporent, (posito tamen, ordinariâ id fieri naturæ lege) certè non Respirationis hoc est negotium, sed Pulsûs : nam hujus ope Sanguis arteriosus partes cum fervido impetu alluit, & dum alluit, fuligines dispergit, & dum dispergit, easdem ad cutim & cuticulam deponit. Unicum nunc superest, quod in præsentî thesi monendum censemus, nempe quod minimè inficias eamus, mutuis amplexibus constringi actiones corporis inter se & magis sibi ipsas consentire, quàm machinæ, quæ horas designant, ex siccitate aut humiditate aëris suum subinde amittentes tenorem. Sic namqve Animalis nulla datur, quæ non vitalem in consensum rapiat, nec vitalis, quæ non juvetur à naturali, nec naturalis, quæ non ab utraqve & vitali & animali subsidium petat ; ex mutuo videlicet Sanguinis atq; Spirituum per corpus com meatu. Ut adeò concedendum sit, nostram quoque Transpirationem communicare per Pulsum, cum reliquis Actionibus, Naturali & animali ac quâdantenus ob amicabilem conspirationem ad illas referri posse, per effatum Hippocratis, in suomet labio multò venustius audiendi, *de Aliment. c. IV. text. 29.* ξύρροια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαΐα πάντα.

§. VII.

Addidi ulterius, Actionem esse humani corporis ; quia cùm Medicina non versetur circa corpora Brutorum, neqve hîc congruum fuit, illorum considerationi inhærere & turpiter belluam cum homine uno fasce complecti.

Differentia Specifica desumitur I. ab objecto five materiâ circa quam. Constituunt verò eam *portiones*, ac in datâ definitione posuimus, *excrementitia*, i. e. Sangvinis præcipuè, tum succi nervosi & Lymphæ, serosæ ut plurimum, cum paucis salino sulphurearum & spirituosarum comitatu, particulae, quæ sub formâ vaporis tenuissimi è poris cutaneis continuò exhalant & uno aliàs nomine *Fuligines* dicuntur. *Galenus lib. VIII. de Method. Med. cap. 2.* Excrementa universaliter distribuit in Vaporosa five halitiosa, quæcunque per cutem foràs effluere sunt apta; Humida, quæ per vesicam; & denique Sicca, quæ per alvum: ατμώδη μὲν, *inqueiens*, ὅσαι Διὰ τῆς δέρματι, εἰς τὰ κτὸς ἀπὸ ῥέειν πίφουκεν· ὕγρὰ δὲ, ὅσαι Διὰ τῆς κύσεως· ξηρὰ δὲ, ὅσαι Διὰ τῆς κάτω γαστρός. In specie autem recrementa per cutem excernibilia subdividit in fuliginosa, vaporosa & fumosa: nam *Lib. I. de caus. morb. cap. 3.* ferè circa fin. δειλὸν ἐν, αἰτ, ὡς καὶ τὰς φυσικὰς ἐπίσυναυχίαν, καὶ τὰς ὀπικτήτας Διαφέσεις τῶ σώματι, ἐν αἷσει πικρὰς, ἢ καπνώδεις, ἢ ατμώδεις ἐστὶ τὸ Διαπνεόμενον. Ast quia inibi illi sermo est de effectibus sangvinis præternaturalis magis, quàm naturalis & secundum naturam se habentis, Authori suam subdivisionem relinquimus, non quidem negantes, Tria hæc, Fuligines, Vapores & Fumum realiter à se invicem distingvi, ita ut Istæ (loquor autem de hisce, sicut & de cæteris, ceu de corporibus naturalibus, extrâ humanum corpus consideratis) sint *particula striata, elevata ex lignis incensis vel succis pingvioribus, camino tenaciter in hærentes, amarum præ se ferentes saporem, aspera, acres & flammam propter oleum, quo pollent, concipientes; Illi, particula longa & lubrica ac facillimè è corporibus separabiles; hic, halitus multâ exhalatione & modico vapore, acribus autem & mordacibus corpusculis constans* (*Vid. Joh. Baptist. du Hamel de Meteor. & fossil. lib. I. pag. 3. & lib. II. p. 121. It. Honorat. Fabri. Tract. VI. Physic. p. 430. seq.*) sed paululum dubitantes, utrum
tām

tam exactè atqve accuratè omnia in habitu nostri corporis distingvi & in diversa genera diduci possint vel debeant. Nos interea in verbis erimus faciles, & sive quis fumo, vaporì aut fuligini compararit materiam, è succo vitali relegandam, arietem propterea nulli emittemus, contenti, istius potissimum esse conditionis, ut fuliginibus etiam simillima appareat. Nam, uti (1.) Fuligines sunt substantiæ tenuissimæ; ita spiculæ corporis tegmen perforantes, patiter summæ sunt tenuitatis, & sensui in advertibiles. (2.) Quemadmodum ex rei combustibilis incendio oriuntur; sic ratione parùm dissimili, ex portionum sanguinis haud difficulter inflammabilium non interruptâ accensione eadem exsurgunt. (3.) Uti camino tenaciter inhaerent; illæ ad minus imparem ferè modum sedes sibi firmas quærunt intra cutim cum cuticulâ, adeò ut multoties, frigore improvìso accedente, iu avolationis conatu, in iis perinde ac in diversorio hospitentur aliquandiu, & obstipatis poris ab omni aditu Aërem peregrinũ sive adventitium excludant; unde & cutis superficies, antehac mollis & glabra, asperatactuiqve horrida evenit, quod vulgò vocant *die Gånse Haut*. Nolo fieri transfuga & in castra hostilia statũs præter naturam ire, ubi infinita exempla in scenam possent produci eorum, qui à pertinaci fuliginum subsistentia sanitatis damna gravia sustinuere. (4.) Amari- ties aliqua illis inest; hæ itidem subamarum quodammodo præbent saporem. (5.) Acrescunt; acredinem istæ falsedine suâ produnt. (6.) Oleosæ sunt; non rarum genus est eorum, qui dum balnea frequentant, antequam eant in sudorem, fuligines transpirant pingves atqve oleagineas. Hinc apud *Aristot. in Meteorolog. lib. IV. c. 9. ἡ ὑμίων ὁ θυμιάσις, λιγύς*, *Pingvis exhalatio, Fuligo* dicitur. (7.) Asperitate gaudent; Scabies & Lepa, ab earum sed acrium retentione profectæ, satis asperam præbent faciem.

§. IX.

Et hæc fuligines reverâ dari in homine, non solum Schola Medicorum antiqua credidit, verum & ex recentioribus *Joh. Anton. van der Linden in Select. Med. p. 575. Fuliginem*, ait, *ducente Natura*, per habitum corporis ad cutim propelli, & hinc forâs per poros quos vocamus, in confectis est, & *Ib. p. 685. fuliginem* definit per *recrementum oleosi sanguinis*, quod illi in *flammulam vitalem*, quem *Spiritum* vocamus, accenso & deflagrato superest. Hoc aquosis vaporibus, (ita enim pergit *Lindenus*) ad promptiorem & innocentiores expirationem, permixtum, constituit verè τὸ λιγνῶδες, fuliginosum quod vocat *Hippocrates*, à naturâ suâ; χολῶδες, biliosum verò, à materiâ. Deinde eodem loco differentiam inter favillam & fuliginem tradit, illamque nihil aliud quàm ἐκκαυμα τῆ λιγνῶδους sive fuliginem ustam, h. e. vaporato sero plus minus privatam, esse, additis duobus observationibus, confirmat. Idem in *Meletem. Med. Hippocr. part. Physiol. §. 29. Ventilatorium geminum facit: Respiratorium & Perspiratorium. Et subsequ. §. 31. Perspiratorium*, ait, *faciunt Arteriae & Cutis. Arteriae*: quatenus è sinistro corde accipiunt cum sanguine vapores ac fuligines, & istos partim ad internas cavitates, partim cum fuliginibus forâs per cutim amittunt. Clariss. quoque *Willisius Tract. de Febr. Cap. II. p. m. 77.* postquam fermenta, quæ à solutâ sanguinis compage discedunt, distinxit in tenuia & crassa, illa appellat, quæ velut *fuligo* ab igne accenso, aut effluvia à liquore fermentato, à sanguinis liquore constanti diaphoresi per corporis spiracula evaporent: hæc autem, quæ velut cinis ab incendio residuus, aut feces à fermentatione subsidentes, à cruoris massâ protinus secerni, & forâs amandari debent: secus enim confusione suâ insignes perturbationes in sanguine producant. Viindex autem *Pyretologiae Willisianæ Richardus Lower, Medicus Oxoniensis, in Diatrib. de Febr. p. 87. recrementa* vocat fuliginosa; & subsequenti pagellâ,

pagellâ, sanguinis in dextro cordis sinu accensi spiracula pulmones esse, ejusdemque in sinistro cordis sinu accensi fuligines alias arteriolarum osculis per poros & meatus cutis evaporare asserit. Gerard. Leon. Blasius, Medicus Amstelodamensis, in Medicin. general. lib. V. Sect. IV. cap. XV. non solum de fuliginum transpiratione agit, easque per os & corporis poros, caloris consummentis & expellentis spe exitum nancisci, asseverat; sed & libr. II. sect. II. subsect. II. cap. V. fuligines, quæ huc pertinent, definit per humorem, ex aliarum corporis partium substantia, portionibusque sanguinis ad nutritionem, spirituum generationem, aliosque usus ineptis, ad corporis superficiem, maximè arterias, delatis, constantem, per habitum corporis formâ itidem halitus evaporantem & condensatum, instar fursuris cuticula linteisque adhaerentem. Quibus Testibus licet Attica sit habenda fides, tamen cum Res ipsa pro se verba faciat, non tam Authoritate, quàm Veritate pugnabimus. Nec arena erit difficilis, quovis individuo, pro suæ ἰδιοσυγκροσίας modulo, in semetipso animadvertente, ut (1.) tempore Brumæ, ubi Transpiratio ob ambientis frigus aliàs inhibetur, validiori corporis motu fuligines è sanguinis domicilio elicite vestimentis inhæreant, & ab iisdem detentæ, quo non illicò associantur Aëri, blandum corpori calorem concilient. (2.) Quanta in hyeme fuliginum copia, sive quantus halituum & vaporum chorus, sub stragulâ delitescat & decumbentem circumcingat, lecto de improvviso remoto, auraque frigidâ subito admissâ, perinde ac strato super decumbens ostro in Evaporario contineretur. (3.) Ut lævigata Metalla, admoto minimo digito, quo aurium cerumen expurgare consuevimus, confestim capiant vitium & notabili maculâ polluantur; non secus atque speculum probè expolitum, ex halitu, quem ore effundimus, nubilam labem contrahere videmus. Nec injuria posset argumentatio exinde fieri, à minori ad majus, nempe si extremorum artuum extrema tantâ vi pollent dispergendi fuligines, ut earum notæ certis

certis corporibus imprimantur, quænam & quanta emerget
nubes circa corpus, cum hujus partes omnes pariter atque
insimul evaporârint. (4.) Cum sanguis non sit humor ho-
mogeneus, sed ex variis & plurimum à se invicem diversis
portionibus constans, ita ut Aquam Terræ, Sal Sulphuri, Bal-
samico biliosum, Alkali Acido, Volatili fixum, Dulce Amaro
&c. in se commixta habeat; contraria ire invicem in adversa
studia, & unumquodlibet illorum eò eniti, ut alterum expel-
lat, nullum superest dubium, Ast in hoc tumultuario con-
flictu Flamma vitalis in Sangvine, Dux & Imperator, si nolit
post principia stare, potenti virtute utitur & amicas suoque
pabulo inservientes particulas sibi reservat & in suam sub-
stantiam convertit, hostiles autem in fugam conjicit; unde
qua cuique patet via erumpunt, & terrestria quidem, crassa,
biliosa, Alcalica, fixa, &c. fundum petunt & per viam publi-
cam aufugiunt; Aqueæ ac serosæ nimis per Vesicam urina-
riam dilabuntur, & reliquæ, licet à Terrâ, Aquâ, Sale, Sul-
phure, Bile, &c. participant, tamen quia ad majorem Volati-
litis statum sunt evectæ, pedibus auxilium sibi petunt
per cutim & sub specie Vaporum sive Fuliginum illam per-
reptant.

§. X.

*Helmontius Tractat. Complexionum atque Mistionum &
Elementalium figmentum §. 33. Fuliginem, affirmat, omnem esse
partim Sal volatile Concreti, præservatum ab inflammatione,
propter Aquæ evolutis commistionem; partim oleum; quod evola-
ndi celeritate combustionem præterfugit. Nec ipsum in hoc
erravisse judico, patitur enim ejus sententia non absonam
applicationem ad fuligines nostri corporis, quæ itidem Salis
& Olei nonnihil in avolatione retinent, quorum illud serosæ
portiones secum abripiunt & à flammæ consummentis vi de-
fendunt, hoc autem, mors artificialis (i.e. flamma, ut ibidem pro
suo novaturienti genio loquitur) arripiat, quam celerrimè se
per poros subducit.*

§. XI.

Sed idem in *Tractat. Asthma & Tussis §. 53. seqq.* in discursu, cur celeri passu, per declive aut in plano deambulans, non æque atque lento gradu scandendo anhelet? Scholarum fuligines pro asini morte habet, & eò usque eludit, ut fuligo ipsi abeat in fuliginem. Nam (1.) quærit, quid *Etymo fuliginum subaudiant?* cui quæstioni opponimus præsentis exercitii §. VIII. (2.) Dicit *esse impossibiles*; cum tamen paulò ante, recensitis fuliginum duabus speciebus Aristotelis, humidâ scilicet, quæ alio nomine halitus appelletur aqueus, & siccâ sive oleosâ, quam aliàs nuncupet exhalationem; tertiam ex Chymiâ, ceu Peripateticis ignotam, quâ ipsum corpus à connexis fumotenus ascendit & vasorum spondis se affigit, Sublimatumque dicitur; & quartam de suo adjece- rit, dum videlicet corpus solidum, vi fermenti, disponitur in flatum sive Gas sylvestre. Ut ita ipsemet jugulo suo gladium admoveat, quando fuligines primò negat, & deinde novum illorum genus prioribus addit. Impossibile Philosophis duplex est, vel absolutè tale, vel respectivè: illud considera- tur, vel ut positivum & potentiam ad agendum prorsus ine- ptam indicat; vel ut negativum, repugnantiam involvens at- que contradictionem: Respectivum verò dicitur, quod licet fieri possit, non tamen cuivis ad id præstandum potentia suf- ficit. Neutrobique Naturæ impossibile est, peragere Transpi- rationem & fuligines per corporis peripheriam trajicere; nam neque implicat, neque deest potentia, neque etiam In- dividuum hominum datur, cui non eadem insit virtus agen- di & recrementa cutanea dispergendi; licet pro diversâ Æta- tis, Temperamenti, Sexûs, & Annuæ tempestatis habitudi- ne non parùm variet. Tum, si ipsius Gas sylvestre, fuligi- num loco substitutum, penitiùs inspiciamus, ut est explici- tum in *Tractat. de flat. §. 4.* non adeò incongruum est ac- commodatu ad thesin nostram de fuliginibus, quippe & hæc

(quandiu naturaliter se habent) æqvè ac illud, sunt incoëribiles & nequeunt in corpus cogi visibile. Ut taceam, in eodem loco Gas fuliginosum adstrui. (3.) Vocat *fuligines anonymas*, i. e. si non nomine carentes, tamen infrequentes usu, obscuras atqve ignobiles. Profectò hîc dormitat Homerus & sui nominis obliviscitur. Quæ enim, quæso, inaudita, obscura, barbara, absurda prorsus, nova, & sanè ab omni foro Latiali proscripta vocabula ipse sibi fingit & ex-cogitat? E.g. Gas, Blas, Leffas, Qvellem, Archeus &c. ejusmodi sunt fictitia nomina, ut ab illorum perceptione vel triceps Cerberus horrore concuti valeat; digna omninò, ut donentur marito Veneris & conjiciantur in Ignem, cujus Philosophum ille se profitetur. Fuliginem econtra non pertinere inter Anonyma, testimonio est locus apud Poëtarum Principem *Virgilium*, *Eclog. VII. vers. 50.*

Hic focus & tædæ pingves; hic plurimus ignis

Semper, & assidua postes fuligine nigri.

Agellius quoque utitur phrasi: *Argutiarum & verborum fuliginem ob oculos jacere. Lib. I. Noct. Attic. c. 2.* Et *Plautus* os describit oblitum fuligine. *Tulliana* quoque eloquentiæ placuit, memorare fuliginem *Orat. in M. Antonium Philipp. II.* (4.) *Nondum esse examinatas*, ait, *an subter vaporum an vero exhalationum classes militent?* In utrumque paratæ sunt illæ particulæ, nec longiori examine habent opus: nam si humidæ magis transpirent, conduxit illas vapor; si abundant siccæ, sub signis exhalationis militiam colunt.

§. XII.

Helmontii vestigium premit *Cl. &* in fundamentis Physiologicis pariter ac Pathologicis ingeniosissimus *Gualterus Charleton*, quando *Exerc. VIII. §. 2. not. III.* opinionem de fuliginibus partim per poros carnis & cutis, partim per expirationem è broncho arteriæ asperæ expulsis, *figmento non absimilem &* §. 14. adeò *insulsam*, ut vel *Heracito risum excutiat*,

cutiat, judicavit. Verum enim verò rationes, quas in contrarium profert Vir laudatissimus, eadem facilitate destruantur, quâ adstruuntur. Nam (1.) falsò supponit, fuligines ex nudâ cordis agitatione & sanguinis conqussatione exsurgere. Id enim nullus hodiernorum Doctorum asserit, sed contrarium potius elucescit ex Willisio, cujus scripta pariter longam ferent ætatem & Authorem gloriæ plenum ad posterios deducunt; fuliginem nimirum esse sobolem longioris fermentationis & ex fermentatione portionum sulphurearum deflagrationis. (2.) Nemo quoque reperitur, qui verbis expressis affirmet, fuligines singulis cordis systolis vel arteriarum diastolisturmatim avolare, ob modò datam causam, quod fuliginum generatio non tam à sanguinis motu locali & propulsione, quàm ab ejusdem fermentationis & effervescentiæ morâ dependeat. (3.) Cum ipse Charleton ambabus largiatur manibus, posse fieri, ut sanguis evadat halituosus, nihil obstat, quo minus fuliginibus sit obnoxius; præsertim quum in præcedentibus cautum sit, terminum illum non adeò strictè accipiendum esse, sed eò debere extendi, ut & vapores atque halitus sub se comprehendat. Et hæc sunt, quæ Charletono reponenda duximus, non quidem proprio Marte ad id incitati, sed ansam suggerente Discursu, quo ceu doctissimo, nuperrimè in Prælectionibus publicis, super *Charleton. Oecon. Anim.* usus est Nobilissimus hujus Disputationis DN. PRÆSES, Præceptor noster Honoratissimus.

§. XIII.

Differentia specifica desumitur II. à subjecto, quod in in definitione ut & §. V. *Cutim* fecimus ac *Cuticulam*. Ultraque communi integumento corporis infervit, & hæc quidem medio illius, cujus existimatur ab aliis efflorescentia vel operculum, *vid. Anat. Renov. Barthol. p. 14.* Foraminum tota cute numerum esse innumerum, eaque constituere oscula

arteriolarum huc desinentium, effatum est *Lindeni in Melet. Med. loc. supra alleg.* Et prius confirmat reliquus ordo Anatomicorum, quos feliciter & sæpius iterata corporum dissectio apud omnes nobilitavit. Adesse autem eo potissimum fine, quo cutis exitum de excrementis & fuligines excludat in sensibili perspiratione, quâ magis sublevamur, quàm omnibus sensibilibus simul unitis, Vates est *Hafniensis Æsculapius, cit. Anatom. p. 20.* Foramina illa appellantur communiter pori, & sunt ex mente *Willisii, Pharm. Ration. part. II. sect. III. cap. V. bini generis, vel majores, vel minores.* Sub illis per follicitum ἐπὶ δῶν Curiosissimi Anatomici *Dn. Marcell. Malpighii Tract. de externo Tract. organo p. 20. continentur non solum sudoris vascula, sed innumera pænè pyramidales papillæ; hæ autem emergunt à subiecta cute: sub protractis enim singulis rugis, quæ in cuticula & rete (i. e. corpore reticulari, quæ aliàs idem in lingua observavit) protuberant, bini papillarum ordines paralleli per longum diducuntur, in quorum medio dispersa locantur sudoris vasa.* Dum igitur sanguis per arterias capillares protrusus ad superficiem cutis, sua diffundere cupit miasmata, nullam habet apertiorrem viam istis foraminibus, quibus subnexæ sunt glandulæ subcutaneæ, magnitudine milium exequantes & proin miliares dictæ. Nam ubicunque in corpore sanguis evacuationem instituit, ibi provida mater natura glandulas collocavit, i. e. talia corpora, quæ liberatas caloris vi à sanguinearum amplexibus serosas partes imbibunt, & per convenientes sibi poros expellunt in *Capillaria Lymphaticorum, concurrente nervorum extremis venis affixorum directione, elicitò per sensuum perceptionem mentis imperio subiectâ: Barthol. Anatom. renov. pag. 6.* Usus autem in Transpiratione hunc præstant, non solum, ut in illis percoletur ac cribretur serum Lymphaticum, sed etiam ut eadem superfluas portiones sanguinis, siue fuliginosæ, siue serosæ, siue quæcunque aliæ fuerint, ulteriùs amendant, ac poris ad exturbandum tradant.

§. XIV.

Quod autem *Lindenus*, loco citato, meminit esse poros aliud nihil, quàm oscula arteriolarum huc desinentium. Veterum errat errorem. Nam quotiescunque fieret Transpiratio vel Sudatio, & oscula vasorum hiarent, i. e. pori recluderentur, semper semperque sanguinis metuendum foret profluvium. Quod antiquatum dogma egregiè quoque confutat *Malpighius* l. alleg. p. 40. Ubi, nec credibile est, inquit, illud antiquitus evulgatum, cutis poros eosdem esse ac extrema venarum, & arteriarum ora, à quibus serositates & quandoque morbosæ minerae eliminantur: nam constat orificia, præter insignia illa oris oculorum, narium &c. dependere à crebris & frequentibus osculis excretoriorum vasorum à substratis glandulis emergentium. Idem ibid. poros esse docet vascula sudoris, Tubulorum instar copiosissima, quæ media inter binos papillarum ordines producantur, quam sententiam amplexus est & fusiùs diduxit olim *Joh. Georg. Röttenbec.* in *Disp. Med. inaug. de sudore præter naturam.* Et *Steno* meatus esse glandularum excretorios evincit, ductus ab Experientia Anatomicâ, singulis poris subjacere singulas glandulas. Hunc etiam in finem evolvi potest *Dissertatio Schenckii de poris cutaneis*, ubi egregia & ipsi *Malpighio* laude digna visâ proponit. Cæterum ἀκριβοσύνην *Linden*i nec culpamus, nec extollimus, distinguentis in *Select. Med.* p. 196. inter ῥῆμα & πόρον, ita ut foramen propriè sit locus apertus forandi; porus autem foramini etiam addat prolixitatem. Foraminibus enim cutim esse præditam, ipse fatetur, quando ibidem, parant, ait, cutim igniculi, quos natura extrudit, ut ne suffocetur Ignis vitalis; & illa mereri, ut pori appellentur, inde manifestum est, quia in opere Transpirationis non tantum foramina requiruntur, sed & aperta, ampla & aliquantum proluxa.

§. XV.

Cuticulam constituit pellicula exterior, tenuis atque densa,

denſa, ex ſanguis itidem & vitæ ſenſusque expers, utpote vaſis omnibus deſtituta, quæ cutis ſubjacentis ſubſtantiæ artiſſimè cohæret, ut ipſi continua fermè appareat, licet nonnunquam præter naturam inſtar exuviarum ſerpentis depōni poſſit, quod de ſe teſtatum eſſe Felicem Platerum *Bartholinus Anat. p. 16.* adducit. Quemadmodum verò cutem & ad illam porrecta vaſorum oſcula tegit, ita & perforata per ſuos poros ſudoris vaſculorum oriſcia oſtendit. Ad eam cum pervenerint fuligines, è corpore protinus exhalant & in Aërem poſtmodum diſperguntur.

§. XVI.

Tertiò deſumimus differentiam à *Formâ*, cujus reſpectu dicitur *Inſenſibilis*. Addidimus tamen in definitione *non ſenſibilem*, quoniam (1.) non abſolutè talis eſt, ſed comparativè. (2.) Corpora dantur, quæ fortiter, licet ſine valetudinis noxâ, tranſpirant, & exhalationis actum quodammodo ſentiunt, qualia habentur, quibus ſunt obesa terga & profundi ventres. (3.) Inſenſibilitas potiſſimum de ſenſu tactûs intelligitur, uti jam in antecellum monuimus. Sed per Neotericorum Hypotheſin, nec cuti, nec panniculo carnoſo, nec pinguedini, nec membranis, nec carni muſculoſæ adæquatû Tactûs organum adſcribendum eſt, verum fibrillis ſolummodo nerveis, ſpirituum copiâ ubique refertis, & quaſi diſtantis, quæ tanquam ſidium chordæ, quoties à tangibilium ictibus feriuntur, impulſum quemlibet ubivis acceptum, per nervorum ductus ad commune ſenſorium propagant, docente incomparabili Naturæ Scrutatore *Williſio, de Anim. Brut. part. I. c. II. p. m. 90.* At cutim nervos comitari, & papillæ nerveæ recens inventæ arguunt, & *Antiquiores Anatomici*, non reluſantibus etiam *Neotericis*, tantam nervorum ſobolem in cute notârunt, ut nervum ſanguineum dixerint, & alii unicam nervorum extimam expansionem putaverint; annotante, per experimentum ex inſpectione corii tempore conſumti comprobante & dubium, cujus-

jusnam nervi illi sint propagines, discutiente *Malpighio l.c. p. 32. 33.* Unde si à continuo contactu fuliginum nervi sensus nullius fiunt participes, Transpirationem meritissimo suo insensibilem appellaveris. (4.) Licet congeries nervulorum afficiatur, tamen vel adeò leviter evenit, ut nulla creetur sensus molestia, vel consuetudine eò adducti sumus, ut si qua fiat, non amplius attendamus. (5.) Subsidio veniunt meatus glandularum excretorii, qui advenienti cohorti confestim portas pandunt & transitum facilem largiuntur.

§. XVII.

Quomodo autem id fiat, jam dum aliquvaliter innuimus, & erimus igitur in hoc eò breviores. Causa omnis refunditur in motum sanguinis fermentativum, qui cum non contingat absque calore, subit ejus vices flamma vitalis & particularum conjunctam compagem dissolvit, educit, separat, & in morem Mediatoris pugilum paria sui interpositione divellit. Si cum *Willisio* collationem cruoris cum generoso *Vino* instituiamus, quoad fermentationis ac effervescentiæ rationes certè totum negotium Sole meridiano clarius observabitur. *Illud* enim (fas mihi sit, locum tam nobilem & rem, uti reverà est, accuratissimè exprimentem, verbis immutatis, de integro, ex *Tract. de febr. c. l. p. m. 70.* mutuare & veritatis illustrandæ gratia chartæ denuò tradere!) *quamdiu vase sive do-*
lio includitur, ejus particula subtiles & spirituosæ, alias crassiores
perpetuo exagitant, refringunt, & exacta mistioni aptas red-
dunt: quod heterogeneum est & subactioni ineptum, efferve-
scentiâ secernitur. Interim liquor depuratus blandè fermente-
scens, in perenni est motu, quo partes omnes (velut atomi in tran-
senna lucis variè permoti) quaquaversus se expandunt, & à sum-
mo ad ima, ab imo dein ad summa, constanti circumgyratione con-
tendunt. Particularum attritu & refractione, à liquore dece-
dunt plurima atomorum effluvia, quæ si vase strictim occluso in-
tus cohibentur, liquor nimis effervesceat, ac sæpè vas continens in
partes

partes dissilire facit. Non absimili modo sanguis intra venas & arterias conclusus, constanti circulatione urgetur; Spiritus vitalis crassiores particulas subtilizat, refringit & exactè subigit: quod heterogeneum est, & non miscibile foràs expellit; interim à partium & corpusculorum refractione & subactione caloris effluvia constanter emanant, & per poros foràs evaporant; quibus occlusis si transpiratio impeditur, statim ob nimiam sanguinis effervescentiam febris accenditur.

§. XVIII.

Quarto à tempore; quod subinnuit in descriptione positum vocabulum *ordinariè*, i. e. omni. Noctes enim diesque transpiramus, utut differenti gradu. Neque ullum ab ea excipitur tempus, nisi sola hyems, quæ difficilem reddit, propter pororum ab aëre ambiente frigido constipationem. Addidi autem, *in statu secundum naturam*, quia quamprimum aliquid extraneum & fermentativæ naturæ sanguinis contrarium corpori præternaturaliter accedit, transpiratio turbatur & vel plus justo velocior, vel languidior, vel prorsus nulla efficitur, vel etiam in sudorem migrat. Quantum verò sanorum quisquis in dies evaporet, computum evacuationis quotidianæ iniit *Sanctorius Sanctorius, de Staticâ Medicina Sect. III. Aphorism. X. Vir sanus*, inquit, *occultè diei cursu tantum exhalat, quantum per alvum dimidio mensis, licet quotidie coctas tamen & consistentes feces semel excernat.* Quamvis nos illud computum nemini tanquam exactum velimus obtrudere, cum & ipsimet de certitudine adhuc ambigamus.

§. XIX.

Quinto denique à Fine, quæ duplex est, vel 3, vel 4. Ille respicit sanguinem cum calore vitali; hic Incolumitatem universi singularumque partium salvam constitutionem. Consectaneum namque est infallibile, remotis portionibus sanguinis massam puritate suâ spoliantibus ipsam impuritatem simul removeri, non secus ac sublatâ causâ effectus tollitur.

tur. Puro autem, i. e. integro & naturali existente sanguine, ignis vitalis flammam facilius concipit seque per jugem sobolis sibi similis productionem continuat. Quo facto, partes corporis omnes valent, vivunt atque vigent & humana valerudo felicissimè sustentatur ac propagatur. Quæ omnia exactissimè enucleavit *Charleton. Oecon. Anim. Exercit. VII. de Depuratione sanguinis.* Et his Disputationi summam manum imponimus, rogitantes, ut, cum plerumque canis festinans cœcos pariat catulos, properanti condonetur, si non ubivis scopum attigerit, ingenio, præsertim infirmo, materiâ contrâ gravi, & librorum supellectile curtâ existente, adeò ut satis sit in magnis Voluisse.

CLARISSIMO

DISPUTATIONIS AUTHORI

Amico edecumato

S. P. D.

FOetus hic ingenii Tui, accelerato licet nixu editus, minimè tamen abortivus, ansam mihi dedit in memoriam revocandi, quod apud Cœm Principem non omnes *δοσιγενες* in corpore humano habeantur malæ & à vehementiâ copiâque materiæ peccantis dependentes, quales sunt secessus & transitus unius morbi in alterum graviorem; sed quod etiam dentur bonæ, salutare & Criticæ, quæ à Naturæ sive Vitalis Caloris vigore materiam vitiosam ab humoribus utilibus

D

fegre-

segregante proveniunt, & harum aliæ *ἀποσείσεις καὶ ἐκρεν* cum manifestâ causa morbigicæ evacuatione: aliæ *ἀποσείσεις καὶ ἀπόθεσιν* cum depositione ad partem ignobiliorem Eidem dicuntur. Quæris, mi Dn. MILLERE, quomodo hæc ad rem præsentem quadrent? Paucis me expediam. Nimirum mihi haud ineptè videor, dextro tamen sensu, posse applicare illa ad Tuam quoque studiorum *ἀπόθεσιν*, quondam in Illustri Philyreâ non temere & ex animi quadam levitate; sed justis plane & in *ἰδιοσυγκρασίᾳ* Tuâ fundatis causis susceptam, deque hac optima quæque ominari. Sane specimen hoc Academico - Medicum præsagium mihi præbet non quidem excessus materiæ vitiosæ, quin testatur potius de bonitate indolis Tuæ rerum Medicarum peritiâ jam turgescens, ita ut spem faciat mox subsecuturæ perfectæ *ἐκκρίσεως*, & peritiæ Medicæ ægris salutaris, Tibique gloriosæ. Ne igitur TE poeniteat studiorum *ἀποσείσεως*, cum persvasissimum Tibi nunc mecum habere possis, illam esse bonam, criticam, & *ἀγαθὴν*, quod dicitur in proverbio, *δαίμων* ininitam; multò minùs pigeat TE operæ ac temporis, quæ antehac impendisti in excolendo studio

dio Philosophico & Theologico, quando & hu-
 jus utilitatem senties redundantem *διὰ χρημοσύνην*
 vel sapientiam Medicam, quæ præ omnibus aliis
 exigit Pietatem, ceu caput Virtutum & Ani-
 mam Medicinæ ab ingeniosissimo Lindeno jure
 merito appellatam, cujus verba aurea & prorsus
ἀξιωματικόν annectere placet: Scientia de DEO
 ejusque præsentia in rebus ad sanitatis morbo-
 rumque cognitionem ac curationem attinenti-
 bus tam altis firmisque radicibus se in animam
 atque conscientiam Medicinæ defigit, ut nullâ
 inde vi evelli queat. Philosophiæ verò fructum
 sine dubio, vel me tacente, hætenus in addi-
 scendis fundamentis & præceptis Medicinæ ex-
 pertus es, & quantum eadem impofterum alla-
 tura sit emolumentum, è Dictatore nostro sum-
 mo Tibi jam est perspectum, cujus verborum
 paucitatem facile supplet eorundem maximum
 pondus & *ἰσχυρὰ* singularis: *Ἰητεὺς φιλόσοφος ἰσοθεός.*
 Medicus Philosophus DEO æqualis. Maçte
 ergò, Amandissime DN. MILLERE, hoc optimo
δοποσάτω Tuæ successu! urgeas porrò ingenii Tui
 Criticos conatus, subjicias TE propediem proba-
 tionibus debitis, ut iisdem ritè exantlatis, ceu
 signis

signis antecedentibus, publico Honorum Testi-
monio Criseos Bonitas, videlicet peritia Tua
Medica, commendetur, quæ deinceps longè la-
tèqve sese exerat in Ægrorum salutem, Famæ
Tuæ incrementum, DEI Opt. Max. Gloriam.
Neque TE terreat, quod destituaris adhuc suffi-
cienti experienciâ, quin potius probè perpendas
verissimam illam Gnomen Pergameni nostri Ar-
tis Medicæ Ducis: Si Medicus Rationalis inve-
nerit, id, quod fieri debet, vel convenit, non ex-
pectat longam experientiam. Vale. E Mu-
sæo, inter occupationes, pridie Calend. April.
A. C. M DC LXXX.

TUUS

ex animo

PRÆSES.

